

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในระบบกฎหมายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด หรือมีข้อดีข้อเสียอย่างไร และเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ และการกระทำที่เกี่ยวข้องเนื่องว่ามีความเหมาะสมมากน้อยขนาดไหน รวมถึงมีมาตรการควบคุมและป้องกันความปลอดภัยให้ผู้เกี่ยวข้องเพียงพอหรือไม่ และหากดำเนินการโดยมิชอบแล้วแนวทางการรับฟังเป็นพยานหลักฐานของศาลควรเป็นอย่างไร รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่

วิธีการศึกษา จะศึกษาโดยรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ นำมาวิเคราะห์ประกอบตำราวิชาการ และสรุปความคิดเห็นจากบทความของนักวิชาการโดยอิงรัฐธรรมนูญ หรือตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นหลัก รวมถึงจะศึกษาปัญหาและแนวคิดจากวิทยานิพนธ์ที่ใกล้เคียง และรวบรวมความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติโดยตรง

ผลของการศึกษาพบว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131, มาตรา 132, และ มาตรา 226 ไม่ชัดเจนว่าให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 247 และข้อ 249 กลับบัญญัติขยายอำนาจให้เจ้าพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการได้ ทั้งที่เป็นเพียงกฎหมายลำดับรองซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานสอบสวนเท่านั้น ข้อกำหนดดังกล่าวจึงเป็นข้อกำหนดที่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย ส่งผลให้เจ้าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เว้นแต่กรณีเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามหลักความจำเป็นที่กฎหมายยอมรับให้กระทำได้ จึงจะสามารถทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับในการดำเนินการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้น เป็นขั้นตอนหนึ่งของการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน ซึ่งมีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติเป็นหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาไว้โดยเฉพาะ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานสอบสวนกระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นพิเศษโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะ มาตรา 135 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหาที่จะยอมหรือไม่ยอมกระทำก็ได้ เจ้าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจไปบังคับ ส่งผลให้การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวไม่น่าจะชอบด้วยกฎหมาย และต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานโดยเด็ดขาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 นอกจากนี้ในทางปฏิบัติของ

การทำแผนฯ การดำเนินการยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่ของการละเมิดสิทธิและในเรื่องของความไม่ปลอดภัย รวมถึงในการดำเนินคดีอาจทำให้เสียความยุติธรรมเพราะเกิดอคติได้ ด้วยเหตุนี้ ในการจัดให้มีการทำแผนฯ จึงน่าจะเกิดโทษมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ

สำหรับแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ยังไม่มีแนววินิจฉัยถึงความชอบในการทำแผนฯ เพื่อไม่รับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบ เพราะจะกลายเป็นว่าหากมีการบังคับผู้ต้องหาให้ยอมรับสารภาพ และจัดให้มีการทำแผนฯ การทำแผนฯ การทำแผนฯ นั้นอาจไปพอกคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้นให้กลายเป็นชอบได้ และจะส่งผลให้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ไม่มีที่ใช้อีกต่อไป เพราะขาดสภาพบังคับ

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานของต่างประเทศไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับการทำแผนฯ มากนัก เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นต้องค้นหาวัตถุพยานแวดล้อมกรณีบางอย่างเท่านั้น จึงจะยอมจัดให้มีการพาตัวผู้ต้องหาไปนำชี้ฐานที่เกิดเหตุหรือที่ชุกซ่อนวัตถุพยานบางอย่างได้ และต้องเป็นไปภายใต้เงื่อนไขบางประการที่แต่ละประเทศกำหนดเป็นการเคร่งครัด และต้องไม่ขัดต่อหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาด้วย ทั้งนี้ หากมีการกระทำเกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายจะต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานโดยเด็ดขาด ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจะหาวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าเพื่อใช้เป็นพยานสนับสนุนแทน และประเทศเยอรมนีจะไม่ยอมให้มีการทำแผนฯ โดยเด็ดขาด เพราะเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดจะละเมิดมิได้

จากผลการศึกษา จึงเสนอแนะให้ยกเลิกการทำแผนฯ ในลักษณะที่ต้องมีการแสดงท่าทางประกอบการกระทำ ความผิดต่อหน้าสาธารณชนเพื่อให้เป็นพยานยืนยันว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพโดยสมัครใจแท้จริงนั้นเสียไม่ว่าผู้ต้องหาจะสมัครใจพาไปหรือไม่ก็ตาม เพราะไม่ค่อยเกิดประโยชน์ต่อรูปคดีเท่าที่ควร และน่าจะมีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่า แต่สำหรับในกรณีที่อาจมีความจำเป็นต้องจัดให้มีการนำชี้ฐานที่ชุกซ่อนวัตถุพยานบางอย่างซึ่งจำเป็นต่อการพิสูจน์องค์ประกอบความผิด น่าจะจัดให้มีได้แต่ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ต้องหาเท่านั้น และมาตรการต้องปลอดภัยเพียงพอ โดยอาจต้องแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายบางประการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาให้ชัดเจน

สำหรับการพิจารณาคดีของศาลนั้น ศาลต้องมีคำพิพากษาที่ชัดเจนเกี่ยวกับพยานที่ต้องห้ามตาม มาตรา 226 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อป้องกันมิให้เป็นการส่งเสริมเจ้าพนักงานสอบสวนยังคงดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมายอยู่ต่อไป